“El jaciment ibèric de Benifallet és un fortí defensiu”

La Dra. Belarte amb la guia a les mans (foto: Carme Badia).

Entrevista a la Dra. Carme Belarte (ICREA/ICAC)

“El jaciment de Benifallet és un fortí defensiu”

Acaba de publicar juntament amb el Dr. Jaume Noguera *El jaciment ibèric del Castellot de la Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre)*, una guia arqueològica de divulgació d’aquest recinte ibèric. La **presentació** és el 9 de setembre a Benifallet, a càrrec del Dr. Jordi Diloli (Universitat Rovira i Virgili).

Vista del jaciment des de la muralla (2010).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Què té d'excepcional aquest jaciment?

No és que sigui excepcional: és el típic assentament ibèric al curs inferior del riu Ebre, i la peculiaritat és que està força ben conservat i que és petit, és a dir, que és assequible a l'hora d'excavar sense haver-hi de fer una gran inversió.

"El típic jaciment ibèric"?

Dic "típic" però de fet no els coneixem prou bé. El que vull dir és que està situat damunt d'un promontori amb domini visual sobre l'Ebre, amb preocupació defensiva, i un únic accés per la banda de la muralla i la torre. Es tracta d'un fortí defensiu.

Treballs d'excavació aj barri sud-est (2010).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Parla'ns-en.

No s'han trobat restes d'armament, però podem dir que hi vivien guerrers o gent vinculada a la defensa, perquè hi ha un esforç bestial en aquest sentit. No sabem si hi havia perill o era simbòlic, però el fet és que el poblat no té ni 1.000 m^2, hi devien viure unes 50-60 persones, però en canvi la muralla és de 4 metres de gruix i va de punta a punta (uns 30 metres), barrant l'accés al recinte.

De necròpolis n'heu trobat?

No. Però és que en tot el món ibèric ple català, és a dir, dels segles V-III aC, tan sols coneixem dues necròpolis, vinculades a dues grans ciutats: el Puig de Serra (Serra de Daró, Ullastret) i el Turó dels Dos Pins (Burriac, Cabrera de Mar). El dret a ser enterrat a la necròpolis devia ser un privilegi reservat a les elits, perquè altrament no s'explicaria que no se n'haguessin trobat més.

Treballs d'excavació fora muralla (2010).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Les excavacions a Benifallet van començar fa un segle.

Sí. Hi va excavar a principis de segle XX el notari de Xerta. Als anys 70 Enric Sanmartí (Museu d'Arqueologia de Catalunya) i Tomàs Gimeno (UAB) hi van fer sondejos i la planimetria. El 1998, des de la Universitat de Barcelona, vam reprendre l'interès per aquest jaciment. Ens pensàvem que tot ja estava excavat perquè les estructures i la muralla eren ben visibles, i perquè la planta semblava completament dibuixada.

I?

El nostre plantejament era desbrossar i consolidar les restes, pensant que hi estaríem uns dos anys, i deixar-ho a punt per museïtzar. La idea també era excavar quatre racons que faltaven, pensant que trobaríem roca un pam avall… Però vam començar a baixar, i vam veure que l'estratigrafia era molt potent! Té una ocupació molt llarga: de finals del segle VI aC fins com a mínim al segle III-II aC. No sabem exactament quan s'abandona.

Vista de la muralla des de l'est.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Quins materials heu trobat?

Peces molt fragmentades (sobretot ceràmiques, però també restes de metall i de fauna). Res d'espectacular, però vaja, com a arqueòlegs això és el nostre pa de cada dia! Això no és Pompeia: normalment, quan la gent abandona un jaciment s'ho enduen tot. Però el problema no és aquest, sinó que de la fase final d'ocupació, on haurien pogut quedar més restes un cop abandonat el jaciment, no tenim res perquè ho va excavar el notari de Xerta. De les fases anteriors, que anem trobant a mesura que baixem avall, les restes són fragmentàries i escasses perquè no s'hi deixa de viure.

En la recerca sobre el món ibèric, quina importància té Benifallet?

És dels pocs jaciments ibèrics del curs inferior de l'Ebre que s'està excavant en la seva totalitat! Potser no té res d'excepcional, però s'ha de conèixer i excavar fins que s'exhaureixi. Ara un jaciment cosí germà d'aquest, el de Tivenys, també s'està excavant per l'equip del Jordi Diloli de la URV.

Equip d'excavació (campanya 2011), davant la muralla.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

En el cas de Benifallet el recinte arqueològic ja està museïtzat.

Sí, des del 2009. L'ideal hauria estat acabar les excavacions i després museïtzar-les. Però veient l'interès de l'Ajuntament, que va comprar els terrenys el 2007, i també del Servei d'Arqueologia, vam reprendre els treballs el 2010. També hi hem treballat aquest 2011 i tenim feina per tres o quatre campanyes més. Volem acabar la recerca i publicar una monografia. És el nostre compromís científic, però també tenim el compromís de contribuir a la divulgació del jaciment, i per això hem publicat aquest llibre.

Entrevista feta per Carme Badia i Puig

Juliol del 2011

Imatge de la **presentació**, el 9 de setembre a l'Ajuntament de Benifallet.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

D’esquerra a dreta, Jordi Diloli (URV), presentador; Isabel Rodà, directora de l’ICAC; Jordi Monclús, alcalde de Benifallet, i els autors, Carme Belarte (ICREA/ICAC) i Jaume Noguera (UB).